

ra5629 (kiegészítve egy kolozsvári példány alapján)

A' Svétziai Grófné G**né Aszszony' Élete. Iratott Német Nyelven Christian Fürchte-Gott Gellert által, Mostan pedig Magyar Nyelvre fordítottatott. Kolo'sváratt, Nyomt. a Ref. Coll. Betüivel, 1772.

Imprimatur. Cibinii 17 Junii, 1772. B. Jos. Ant. Bajtay. mp.

Elöl járo beszéd.

Már régtől fogva vádoltatik, söt gyaláztatik a' mi Magyar Nemzetünk, azért, hogy a' Könyvek' olvasására nem sok kedve vagyon: leg-alább bizonyos-is az, hogy arra még eddig nintsen olyan közönséges hajlandósága, mint más jól palléroztatott Nemzeteknek. Az Ánglusok, Frantziák, Belgák, és egyszóval egész Európának majd minden egyéb Nemzetei annyira gyönyörködnek ezen leg-örvendetesebb, és leg-hasznosabb idő-töltésben, t. i. a' jó Könyvek' olvasásában, hogy az ő született Nyelveken minden esztendőben, újjabb újjabb Könyvek nagy számmal nyomtattatnak, és az ő Tudósaik azoknak írásában; söt sok számtalan, idegen nyelven íratott Könyveknek magok nyelvekre való fordításában-is fáradhatatlanok, mivel ha azon Munkájoknak semmi egyéb hasznát nem látnák-is, elég jutalomnak tartják azt az örömet, hogy az ő elmés Irásaikat mindenek örömmel fogadják, és azokat nem tsak a' Tudósok, hanem az Aszszonyok, Köz-Emberek, söt a' Szolgák, 's Szolgálók is haszonnal olvassák. És mi az oka, [2v] hogy a' mi született Nyelvünkön olly' kevés Könyvek jönnek világosságra? Nintsenek-é Tudós Embereink, kik jo Könyvek' írására alkalmasok vólnának? Vagy olyan, igen szegényé a' mi Nyelvünk, hogy akármelly Tudománynak és akár-melly dolognak szép folyó beszéddel való elé-adására alkalmas ne lehetne? Nem! A' Magyarok akármelly Tudománynak meg-tanulására szint' olyan alkalmasok, mint Európának akármellyik Nemzete, a' mint hogy méltán ditsekedhetett [!] már régtől fogva, a' mi Nemzetünk, és ditsekedhetik kiváltképen e' mi időkben [!] sok szép Tudományú, jeles emberekkel. A' Magyar nyelv is koránt sem olyan szegén, millyennek sokaktól gondoltatik; leg-alább elég gazdaggá tétettethetnék, ha annak formálására, 's bővítésére nagyobb szorgalmatosságot fordítanánk, mint sem eddig fordítottat. Azok a' nyelvek, mellyek most leg-gazdagabbaknak tartattatnak, nem olly igen régen, szint' olly' szegények vóltanak, (ha nem szegényebbek) mint a' miénk most, a' mint hogy a' régen nyomtattatott Könyvekből látjuk, hogy az Irók sok idegen nyelven való szókat kényszerítették bé-venni, a' magok nyelveken való szok közzé, mivel magok gondolatjokat tsupán tsak magok nyelveken való szókkal ki nem fejezhették: de mi[3r]vel időről időre sok jó Könyveknek írása által, és kiváltképen sok idegen Nyelven íratott Könyveknek született Nyelvekre való fordítások által, a' magok nyelveket bőviteni ' ékesíteni szorgalmatosan igyekeztenek, már egész árkusokat, söt egész Könyveket írnak született nyelveken, úgy hogy azokban egy idegen szót-is bé-venni ne kényszeríttessenek; söt a' mi nagyobb, a' sok Könyvek írásával olyan tökéletességre vitték már az említett Nemzetek magok Nyelveket,

hogy az Oskola leg-elmé debates Tudományokat-is (mellyek ez előtt Nyelveknek szük vólta miatt, tsak a' Tudósok nyelvén, (t.i. Deák nyelven íráttatak, és taníttattak) már magok született Nyelveken hasonló, söt hasznosabb elő menetellel tanítják. És miért ne lehetne a' mi nyelvünket-is szint' olyan tökéletességre vinni, ha annak bővítésére, 's pallérozására ilyen formán igyekeznénk? De, hogy az igazat kimondjam, arra közel mind ez ideig nem kitsiny akadály a' mi Nemzetünknek nem tudom mitsoda természeti hidegsége. A' Könyvek nállunk többire tsak azoknak kellene, a' kiknek Hívtalajok, és szolgálátjok azt hozza magával, hogy azokat forgassák, és tanúlják. Mi többire igaz elégnek tartjuk, ha az Oskolákban annyit tanultunk, hogy azon tsekély Tu[3v]ományunk által magunkat ez, vagy amaz Hívtalra, vagy szolgálatra alkalmaztathatjuk, és az után az olvasásnak, 's tanulásnak tsak nem épen vég bútsút adunk, és következésképen semmire nagyobb fősvénységnek indúlatjával pénzünket ki nem adjuk, mint ez vagy amaz Könyvnek meg-vételére. Erre nézve a' mi Tudósaink-is alig mernek Könyvek' fordításával próbát tenni; és így Népünknek nagyobb része maga természeti durvaságában, 's a' Magyar Nyelv-is a' maga szegény állapotjában meg-marad.

Ugy tetszik mindazon-által, (és melly nagy örömet érez az én szívem, hogy édes Nemzetemről ilyen bizonytságot tehetek) Ugy tetszik, mondom, hogy a' mi Nemzetünk kezdi magát ezen vádoltatás alól fel-szabadítani! Ugy tetszik, hogy már egy néhány esztendőktől fogva, közönségesebb Virtusa kezd lenni a' Magyaroknak a' jó Könyvek olvasására való szíves indúlat! És úgy tetszik, hogy már egy néhány esztendőktől fogva a' mi Tudósaink szorgalmatosabban írnek, mivel az ő Könyveik szorgalmatosabb Olvasókat találnak! Ama' fellyebb említett Nemzeteket, mellyek már most ugyan telhetetlenek a' Könyvek' olvasásában, gyönyörüséges mesterséggel édesgették az ő Tudósaik az olvasásra. Ők t.i. az olyan való[4r]ságos Tudományokra oktató Könyvek mellett, mellyek az elmét inkább fárasztják, és nyúghatatlanokdják, mint sem gyönyörködtetik, gyakorta olyan múltságos Könyveket-is bocsátottak-ki, mellyek az elmének kedves és kellemetes, 's egyszer'smind hasznos idő töltést szereznek; minémüek a' szépen folyó Mesék, és Komédiák, Barátságos Levelek, Beszélgetések, 's a' t. Az ilyen magokat kedveltető, és egyszer'smind hasznos tanúságokra vezető Könyvek, mint-egy vonva vonták, 's naponként szoktatták őket a' Könyvek' olvasására. És talám hasonló okból származik az is, a' mivel tsak most, édes Nemzetemet meg-ditsérem. Találtattanak ugyan-is már egy darab időtől fogva olyan Nemzetek' jóvát szívesen elé mozdítani kívánó Magyar Irók, a' kik e'féle szép Verseket, elmés Meséket, fris Komédiákat, és egyéb e' féle elmés és múltságos Könyveket szolgáltatának a' mi Magyarainknak kezekben, mellyek őket nem kevésé édesgetik a' Könyvek olvasására.

Ez a' Könyvetske-is ugyan ezen okra nézve fordított Magyar nyelvünkre; melly mind materiájára, mind a' szerte széllyel ki-tündöklő sok jó tanúságokra nézve magát kedvelteti, és az Olvasónak gyönyörüséges, és megúnhatatlan idő-töltést szolgáltat. Igaz ugyan, hogy ez az egész Könyv tsupa [4v] költemény, vagy a' mint szokták nevezni, Roman, de azonban a' Költemény alatt sok valóság fekszik, és az itt le-rajzoltatott Képek, a' valóságos Virtusnak sok gyönyörüséges súgarait botsátják által

az Olvasók' szívekben; mert itt az igaz nemes szív, a' Barátság; az igaz szeretet, és annak sok meg-esmértető jelei, egy szóval a' jó erkölcsöknek és betsületeknek regulái olly' eleven színekkel rajzoltatnak-le, hogy azokat az Olvasó ezen Könyvben, mint-egy tükörben szemléli, és ugyan fel-lobbantatik azoknak a' gyönyörűséges példának követésére.

Irtá pedig ezt a' Könyvetskét Német Nyelven Christian Fürchte-Gott Gellert, kinek ditséretire nem szükség nékem egy szót-is szólanom. Isméri az ő érdemeit nem csak az ő Hazájábéliek, hanem minden kívül valók-is, valakik a' Német nyelvet csak valamenyire meg-kóstolták, és én nagyon reménylem, hogy nem sokára, egy 's más Darab Munkáinak Magyar Nyelven való meg-jelenések által, minden jó Könyvet szeretők előtt, jobban-is esméretessé tétetik a' mi Gellertünk. Ezen Magyar fordításról továbbá én semmit egyebet nem mondhatok, hanem hogy tsekély tehetségem szerint igyekeztem a' hívséges Fordítónak kötelességét tellyesíteni. Légy jó egészségben. K. O.

Irtam MDCCLXXII-dik Eszt. Szent Iván Havának 4-dik napján.

A' Fordító